

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Лидия Стоянова Велкова,
Военна академия „Георги С. Раковски”

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките” в професионално направление 3.7. „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство” във ВСУ „Черноризец Храбър”.

Автор на дисертационния труд: д-р Стъпочкин Артьом Игоревич

Тема на дисертационния труд:

**УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
НА НАЦИОНАЛНИТЕ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ СИСТЕМИ**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури за защита на дисертационния труд, определено със Заповед № 611 от 18.05.2017 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър”.

1. Актуалност и значимост на разработения научен проблем

Проблемът за устойчивото развитие се оформя и придобива самостоятелен теоретичен статус в средата на 80-те години на 20-ти век, но въпреки големия обществен интерес към това сложно, противоречиво и нееднозначно явление, постигането на социално-икономически баланс в развитието на човечеството все още няма успешно решение. От една страна, научната общност отдавна е осъзнала значимостта на този проблем и е предприела редица стъпки за неговото преодоляване, но от друга, самото изследване на д-р Стъпочкин доказва необходимостта от неговото по-нататъшно изучаване и развитие, за което свидетелства съвременното състояние на икономическата и социалната сфера от живота на обществото. Днес понятието устойчиво развитие, като правило се разглежда в рамките на ко-еволюционното развитие, чиито основни принципи са поддържането на високо качество на околната среда, икономическото развитие в рамките на ограничените ресурси, социалният просперитет и международната сигурност. Идеята на основата на концепцията за устойчиво развитие да се постигне

динамично и балансирано взаимодействие между икономическата, социалната и екологичната сфера, което да гарантира икономическа стабилност и просперитет на Украйна, повишаване на благосъстоянието, подобряване на качеството и създаването на благоприятни условия на живот посредством формиране на ефективен механизъм за държавно управление е намерила сполучливо решение в предложението за рецензиране труд.

Това безспорно определя не само актуалността, но и значимостта и мащаба на изследвания от д-р Артьом Стъпочкин научен проблем. Представеният дисертационен труд е в състояние да даде тласък за работа в тази толкова важна за Украйна област, посветена на съвременните тенденции и проблеми на развитието на социално-икономическата система на страната, посредством определяне на източниците и начините за неутрализация на кризисните явления, протичащи в държавата и разкриване на перспективите за влизането на Украйна в Европейския Съюз и Евразийския икономически съюз, като основа за формирането на концепция за държавна политика на устойчивото развитие.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем от 344 с., като в съответствие с целта и задачите на изследването той е логично изграден от увод, четири глави (с 16 параграфа) всяка завършваща с изводи, заключение, библиография, съдържаща 316 източника, на украински, руски, полски и английски език. Основният текст включва 50 фигури, 71 таблици и две приложения, които са приложени като аргументация на авторовите идеи.

Основната хипотеза на изследването, че „за постигане на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи е необходимо формирането на ефективен механизъм за държавно регулиране на пазарната икономика, въз основа на системата на националната икономика в зависимост от създадените се вътрешните условия за управление във връзка с глобалните икономически и политически процеси.” е убедително защитена. *Обектът* на изследването и *предметът* на цялостния анализ в

дисертационния труд са точно дефинирани и са пряко и непосредствено свързани с приетата *научна цел*, което предполага и поетапното решаване на съставните задачи на разработката. Всичко това свидетелства за всестраниното познаване на поставените проблеми, задълбочената теоретична подготовка и уменията на автора да ги приложи най-вече при разработването на икономико-математическия модел за управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна.

Избраната *методика* на изследване включва общи и специални подходи на научното познание, както и богати статистически данни, които са използвани за очертаване на реалното състояние на международната практика, за разкриване на съвременното състояние на социално-икономическата система на Украйна и прогнозиране на сценариите за нейното развитие в дългосрочна перспектива. Използваната научна литература отразява пълно най-новите постижения на водещите в областта на теорията за устойчивото развитие автори.

Изложението в представения за рецензиране труд, в рамките на поставените ограничения, е логически издържано, като е подкрепено от богатата фактология, обслужваща целта на изследването и издигнатите от автора тези. Приведената аргументация за решаване на основния научен проблем на труда е коректно подбрана и се основава на теоретични постулати и практически опит, както и на възприетите съвременни модели и схващания, което позволява да се направи изводът, че дисертационният труд напълно съответства на общоприетите изисквания.

Трябва да се отбележи високото теоретично равнище на постигнатите в първите три глави резултати, както и постиженията на автора с практическа насоченост в четвъртата глава най-вече по отношение на авторския модел за формиране и реализация на устойчиво развитие на националните социално-икономически системи (на примера на Полша и Украйна).

2. Оценка на научните резултати

Справката за научните приноси обективно отразява постиженията на кандидата А. Стъпочкин, като получените научни резултати ми дават сериозни основания да подкрепя направените приноси в развитието на теорията и методологията на устойчивото развитие, които са класифицирани основно като научни, научно-приложни и приложни.

Към най-съществените резултати, съставлящи научната новост на изследването откроявам теоретично обоснованата концепция, че постигането на устойчиво развитие на националните социално-икономически системи е възможно само при условие за активна намеса на държавата в механизмите на пазарната икономика, чиято практическа реализация намира израз в разработения от автора механизъм на държавно управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна, насочена към трансформация на системата на националното стопанство в съответствие с избраните критерии и насоки за повишаване нивото на конкурентоспособност на националната икономика. Тук определено може да се твърди, че е налице синтезирано ново знание с голямо практическо приложение, което може да бъде полезно на заинтересованите държавни структури и служители, както и на преподаватели, студенти и докторанти, които изучават изследваната проблематика.

Достоверността на научните резултати може да се търси в приносите с научноприложен и приложен за устойчивото развитие на Украйна характер. Коректно е да се направи оценка, че *дисертационният труд и получените приноси са лично постижение на автора* и са резултат на задълбочено познаване, творческо адаптиране и разработване по оригинален начин на някои от най-съвременните теории и подходи, свързани с управлението на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи. Всички посочени публикации (общо 30) по темата на дисертационния труд са

в направлението на научните изследвания на автора и верифицират резултатите от научното изследване.

Представеният към дисертационния труд автореферат съответства на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, съдържа всички необходими атрибути и отразява основните постижения и научните приноси на дисертацията.

3. Критични бележки и препоръки

Изследване от такъв характер върху сложен и актуален проблем, какъвто е управлението на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи безспорно предизвиква интерес, поставя въпроси и критични препоръки, които не е възможно да се отбележат в едно становище. Все пак за мен би било интересно да се запозная с мнението на автора относно възможността в бъдещи свои разработки той да направи критичен анализ на връзката между императивите на пазара, устойчивото развитие и модерните дирижистки подходи.

4. Заключение

Отчитайки актуалността на изследвания научен проблем в дисертационния труд на тема “Управление на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи” и автореферата към него, значимостта, на разработката и качеството на постигнатите научни резултати, считам, че същият представлява завършено научно изследване с отчетливи научни, научно-приложни и приложни приноси, отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за получаване на научната степен “доктор на науките” в професионално направление 3.7. „Администрация и управление”. Ето защо убедено давам своята положителна оценка и предлагам на научното да присъди на д-р Артьом Игоревич Стъпочкин научната степен “доктор на науките”.

15 юни 2017 г.

Член на журито: проф. д-р Лидия Велкова